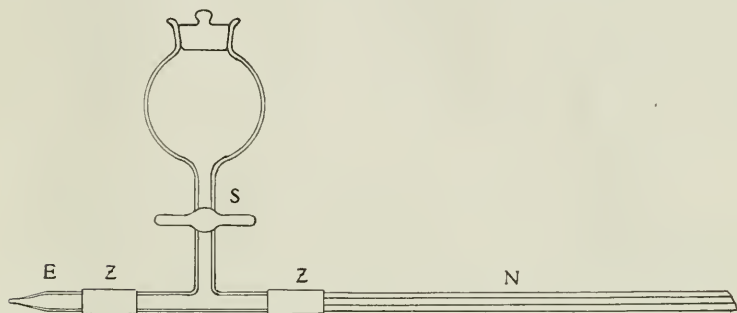


potetométerek<sup>1</sup> mintájára a kihúzott végű üvegcső és mérőcső közé célszerű egy T-alakú csővel ellátott tölesért iktatni az elfogyott víz könnyű pótlására (2. rajz). Ekkor a megfigyelés heteken, hónapokon át folyhat, csupán olyan állványról kell még gondoskodni, amivel a növény növekedését követni lehet.



2. kép. Kapilláris potometer T-alakú csővel összekapcsolva az elfogyasztott víz pótlása céljából. *E* hegyes végű üvegcső. *Z* gummicső. *N* mérőcső. *S* tölesérrel és csappal ellátott T-alakú cső.

Végül hálás köszönetet kell mondanom *Mágoesy-Dietz Sándor* egyetemi tanár úrnak, a budapesti m. kir. tud. egyetemi Növénytani Intézet és Növénykert igazgatójának szíves útbaigazításaiért és azért, hogy a vezetése alatt álló intézetben a módszeremet kipróbálhattam.

## Lindau G.: A tószegi Laposhalom történelemelőtti növényi leletei.

(Eredeti német szöveg a [37]. oldalon.)

A dolgozatomban tárgyalt történelemelőtti időből származó növényi leletek a tószegi Laposhalom (Pest vármegye) egykori őstelepének feltárásából kerültek napfényre. Valamennyi növényi lelet a halom egykori lakótelepének ú. n. katlantűzhelyeiről való. A szakszerű feltárást *Márton Lajos* dr., a Magyar Nemzeti Múzeum régiségtárának segédőre végezte 1906-ban szeptembertől októberig. Asatásairól a Magyar Nemzeti Múzeum 1906. évi jelentésében (170—173. oldal) számolt be. A halom betelepülése az úgynevezett magyar terramarák időszakában történt, körülbelül abban a korban, amely a neolithkor és az előhaladottabb bronz-

<sup>1</sup> *Ernährungsphysiologisches Praktikum d. höheren Pflanzen v. Grafe* (1914), 438. old.

kor közé esik. Ezen az őstelepen a vaskor maradványait nem találták.

A növényi leletek legnagyobb része *árpát* (*Hordeum vulgare*) és *borsót* (*Pisum sativum*) tartalmaz. Mindkettő megvan tiszta állapotban és meglehetősen erősen elszenesedve fordul elő. Az elszenesedés, bár a növényi részek a katlantüzhelyekről valók, mégis valószínűleg később történt, amikor ugyanis a lakóhelyek leégtek. Az elszenesedési állapot a leletek szerint változik. Legerősebben szenesedtek el a magvak, közülök különösen a 3-, 5- és 6-os jelzésű próbák, továbbá a *surló* szárai és az *árpa* szalmája.

A növényi leletek közül feltűnő az *Onopordon acanthium* (1. sz.) kaszatterméseinek jelenléte, amelyről alig mondhatunk valamit, mert nem tudjuk, hogy miféle állat hordhatta a kaszatterméseket arra a rejtkehelyre, amely a prehisztorikus magvak közelében feküdt. Epp úgy nem mondhatok véleményt a 15. számú *kristálykák*ról, mert keletkezésük módjáról nincsen tudomásunk. A *körtét* (16. sz.) minden bizonnyal mint eleiséget gyűjtötték, ellenben a *gubacs*ról (17. sz.) nem tudjuk, mire használhatták.

A leletek száma 17, melyek meghatározásaim szerint a következők: *Onopordon acanthium* L. kaszattermései (1. sz.); a *lencse* (*Ervum lens* L.) magvai (2. sz.); a *borsó* (*Pisum sativum* L.) magvai (3., 4. és 14. sz.), melyek közül a 4-es számú próbában *Lathyrus sativus* L. magvai és az 5. számúban pedig *Polygonum convolvulus* L. és *Atriplex patulum* L. var. magvai is fordulnak elő; az *árpa* (*Hordeum vulgare* L.) szemtermései (5., 6., 7., 8., 12. és 13. sz.), a 8-as számúban még *lencse* is van jelen; a *surló* (*Equisetum arvense* L. var.) szárai (9. sz.), az *árpa* (*Hordeum vulgare* L.) szárrészletei (10. és 11. sz.); *kristálykák* (15. sz.); *körte* (16. sz.) és végre a *Biorrhiza pallida* Oliv. okozta *tölgygubacs* (17. sz.).

A prehisztorikus növényi leleteket kéremre dr. F i l a r s k y Nándor magyar nemzeti múzeumi növénytani osztály igazgató úr volt szíves rendelkezésemre bocsájtani, akinek ezért köszönetet mondok.

K.